

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПОЛІСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Факультет права, публічного управління
та національної безпеки
Кафедра економічної теорії,
інтелектуальної власності та публічного
управління

Кваліфікаційна робота
на правах рукопису

ГАРАСТОВСЬКА АЛІНА АНАТОЛІЇВНА
(прізвище, ім'я, по батькові здобувача вищої освіти)

УДК: 35.070
(індекс)

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

УДОСКОНАЛЕННЯ МЕХАНІЗМІВ ВЗАЄМОДІЇ ОРГАНІВ
МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ
З ПРАВООХОРОННИМИ ОРГАНАМИ
(тема роботи)

281 «Публічне управління та адміністрування»
(шифр і назва спеціальності)

Подається на здобуття освітнього ступеня магістр
кваліфікаційна робота містить результати власних досліджень. Використання
ідей, результатів і текстів інших авторів мають посилання на відповідне
джерело

А. А. ГАРАСТОВСЬКА
(підпис, ініціали та прізвище здобувача вищої освіти)

Керівник роботи
ВОЙТЕНКО Архип Борисович
(прізвище, ім'я, по батькові)
к. держ.упр., професор
(науковий ступінь, вчене звання)

Висновок кафедри економічної теорії, інтелектуальної власності та публічного управління

за результатами попереднього захисту: **ГАРАСТОВСЬКУ Аліну Анатоліївну**
допущено до захисту.

Протокол засідання кафедри економічної теорії, інтелектуальної власності та публічного управління № ____ від «____» березня 2025 р.

Завідувач кафедри економічної теорії, інтелектуальної власності та публічного управління

к.е.н., професор
(науковий ступінь, вчене звання)

(підпис)

Валентина ЯКОБЧУК
(прізвище, ім'я, по батькові)

«____» березня 2025 р.

Результати захисту кваліфікаційної роботи

Здобувач вищої освіти **ГАРАСТОВСЬКА Аліна Анатоліївна** захистила
(прізвище, ім'я, по батькові)

кваліфікаційну роботу з оцінкою:
сума балів за 100-бальною шкалою _____
за національною шкалою _____

Секретар ЕК

(науковий ступінь, вчене звання)

(підпис)

Анастасія Прут
(прізвище, ім'я, по батькові)

АНОТАЦІЯ

ГАРАСТОВСЬКА А. А. Удосконалення механізмів взаємодії органів місцевого самоврядування з правоохоронними органами. – Кваліфікаційна робота на правах рукопису. Кваліфікаційна робота на здобуття освітнього ступеня магістр за спеціальністю 281 «Публічне управління та адміністрування» – Поліський національний університет, Житомир, 2025.

Кваліфікаційна робота присвячена дослідженню механізмів взаємодії органів місцевого самоврядування з правоохоронними органами та їх удосконаленню в умовах зростання внутрішніх і зовнішніх загроз. У роботі проаналізовано сучасний стан співпраці цих інституцій, виявлено основні проблеми та перешкоди у комунікації та координації дій на локальному рівні. Особливу увагу приділено нормативно-правовому та інституційному забезпеченню взаємодії, міжнародному досвіду та практичним аспектам реалізації механізмів співпраці. На основі проведеного дослідження запропоновано шляхи підвищення ефективності взаємодії, зокрема через запровадження нових інформаційно-комунікаційних технологій, удосконалення нормативної бази, підвищення кваліфікації посадових осіб та посилення безпеки освітнього середовища в територіальних громадах. Результати роботи можуть бути використані для оптимізації діяльності місцевих органів влади та правоохоронних структур, що сприятиме підвищенню рівня громадської безпеки та правопорядку.

Ключові слова: міське самоврядування, правоохоронні органи, механізми взаємодії, громадська безпека, координація, правопорядок.

SUMMARY

HARASTOVSKA A. Improving the mechanisms of interaction between local governments and law enforcement agencies - Qualification work as a manuscript. Qualification work for the degree of master's degree in specialty 281 «Public Administration and Management» - Polissia National University, Zhytomyr, 2025.

The qualification work is devoted to the study of the mechanisms of interaction between local governments and law enforcement agencies and their improvement in the face of growing internal and external threats. The paper analyzes the current state of cooperation between these institutions, identifies the main problems and obstacles in communication and coordination at the local level. Particular attention is paid to the regulatory and institutional support for cooperation, international experience and practical aspects of implementing cooperation mechanisms. Based on the study, the author suggests ways to improve the effectiveness of cooperation, in particular through the introduction of new information and communication technologies, improvement of the regulatory framework, professional development of officials and strengthening the security of the educational environment in territorial communities. The results of the work can be used to optimize the activities of local authorities and law enforcement agencies, which will help to improve public safety and order.

Keywords: local government, law enforcement agencies, mechanisms of interaction, public safety, coordination, law and order.

ЗМІСТ

ВСТУП	6
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ВЗАЄМОДІЇ ОМС ТА ПРАВООХОРОННИХ ОРГАНІВ	10
1.1. Комунікація як основа функціонування механізмів взаємодії в системі публічного управління	10
1.2. Основні форми та інструменти взаємодії ОМС і правоохоронних органів	16
ВИСНОВКИ ДО РОЗДІЛУ 1	19
РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ СУЧАСНОГО СТАНУ МЕХАНІЗМІВ ВЗАЄМОДІЇ ОМС ТА ПРАВООХОРОННИХ ОРГАНІВ В УКРАЇНІ	21
2.1. Інституційне забезпечення комунікації та взаємодії ОМС та правоохоронних органів	21
2.2. Сучасні інформаційні та освітні технології комунікації інститутів публічного управління та органів правопорядку	26
ВИСНОВКИ ДО РОЗДІЛУ 2	31
РОЗДІЛ 3. НАПРЯМИ УДОСКОНАЛЕННЯ КОМУНІКАЦІЙНОЇ ВЗАЄМОДІЇ ОМС ТА ПРАВООХОРОННИХ ОРГАНІВ	33
3.1. Імплементация зарубіжного досвіду побудови комунікаційних стратегій у процесі взаємодії ОМС та правоохоронних органів	33
3.2. Шляхи підтримки поліцейсько-громадського партнерства в територіальних громадах	40
ВИСНОВКИ ДО РОЗДІЛУ 3	45
ВИСНОВКИ	46
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	48
ДОДАТКИ	54

ВСТУП

Актуальність теми дослідження. Взаємодія органів місцевого самоврядування (ОМС) із правоохоронними органами є важливою складовою забезпечення правопорядку, громадської безпеки та стабільного розвитку територіальних громад. У сучасних умовах публічного управління ця взаємодія набуває особливого значення, оскільки сприяє підвищенню ефективності правоохоронної діяльності, запобіганню злочинності та посиленню довіри громадян до державних інституцій. Забезпечення належного рівня безпеки та правопорядку можливе лише за умови ефективної комунікації між ОМС та правоохоронними органами, що передбачає використання сучасних інформаційних технологій, вдосконалення нормативно-правової бази та підвищення кваліфікації кадрів.

Важливу роль у цьому процесі відіграє імплементація кращих практик міжнародного досвіду, що дозволяє адаптувати успішні моделі співпраці між місцевими владами та органами правопорядку до українських реалій. Актуальність дослідження зумовлена необхідністю вдосконалення механізмів комунікації між органами місцевого самоврядування та правоохоронними структурами, особливо в умовах правового режиму воєнного стану, що вимагає оперативного реагування на безпекові виклики. Дослідження цієї теми також сприяє формуванню нових підходів до інтеграції інноваційних технологій у сферу публічного управління та правоохоронної діяльності.

Проблематику удосконалення механізмів взаємодії органів місцевого самоврядування з правоохоронними органами досліджували такі вітчизняні науковці, як І.І. Бодрова та Т.Є. Колеснік, В. О. Бурбика, що аналізував адміністративно-правові засади взаємодії органів місцевого самоврядування з правоохоронними органами, О.В. Забожчук, який досліджував взаємодію Національної поліції України з місцевими органами виконавчої влади та органами місцевого самоврядування, Н.В. Лебедева, яка аналізувала адміністративно-правове регулювання взаємодії поліції з населенням. Ці

дослідження аналізують проблеми та надають пропозиції щодо покращення співпраці між органами місцевого самоврядування та правоохоронними структурами, але загрози і виклики, пов'язані з війною, вимагають нових наукових розробок.

Метою дослідження є на основі аналізу сучасного стану комунікації та механізмів взаємодії органів місцевого самоврядування та правоохоронних органів, розкрити напрями удосконалення їх співробітництва та партнерства, а також розробити рекомендації по шляхах впровадження ефективних комунікаційних технологій та підходів.

Для досягнення поставленої мети визначено такі *завдання*:

- розглянути теоретичні основи комунікації та взаємодії в системі публічного управління;
- дослідити основні форми та інструменти взаємодії ОМС і правоохоронних органів;
- проаналізувати інституційне забезпечення комунікації між зазначеними органами;
- оцінити сучасні інформаційні та освітні технології у сфері публічного управління та правоохоронної діяльності;
- запропонувати шляхи вдосконалення механізмів комунікації, зокрема через імплементацію зарубіжного досвіду та розширення використання інформаційних технологій.

Об'єктом дослідження є процес взаємодії органів місцевого самоврядування з правоохоронними органами в Україні.

Предметом дослідження є актуальні питання удосконалення механізмів комунікації та взаємодії між ОМС та правоохоронними органами, покращення їх інституційного забезпечення, пошук шляхів використання освітніх та інформаційних технологій для вдосконалення співпраці.

Методи дослідження. Для дослідження механізмів взаємодії органів місцевого самоврядування з правоохоронними органами використовуються загальнонаукові методи, а саме аналіз і синтез, що дозволило визначити

складові механізму взаємодії, виділити його особливості та інтегрувати отримані знання у цілісну систему. Застосовувались прийоми індукції і дедукції, вони допомагають формулювати загальні закономірності на основі конкретних випадків взаємодії або, навпаки, перевіряти загальні теоретичні положення на прикладах. В кваліфікаційній роботі використано системний підхід, який розглядає органи місцевого самоврядування та правоохоронні органи як взаємопов'язані елементи загальної державної системи забезпечення правопорядку та порівняльний аналіз для вивчення вітчизняного та зарубіжного досвіду взаємодії між цими інституціями.

Опитування і анкетування дозволили виявити проблеми взаємодії з позиції представників місцевого самоврядування, правоохоронних органів і громадян. Були проаналізовані експертні оцінки, що застосовуються для збору думок фахівців щодо ефективності чинних механізмів взаємодії та шляхів їх удосконалення, проведений контент-аналіз нормативно-правових актів, звітів правоохоронних органів та муніципальної влади, а також публікацій у ЗМІ. Автором проводився моніторинг практики взаємодії, що дозволило оцінити реальні результати співпраці органів місцевого самоврядування та правоохоронних структур. Застосування цих методів у комплексі дало змогу розробити науково обґрунтовані пропозиції щодо підвищення ефективності взаємодії між органами місцевого самоврядування та правоохоронними органами.

Інформаційна база дослідження ґрунтувалась на обробці різноманітної інформації, яка розміщена на державних сайтах та ресурсах органів публічної влади та національної поліції, онлайн-платформах звернень; матеріалах ЗМІ, в статистичних збірниках, періодичних виданнях.

Апробація дослідження. За темою кваліфікаційної роботи автором зроблено доповіді на міжнародній конференції «Інструменти і практики публічного управління» в Поліському національному університеті та опублікована стаття в журналі «Державне управління: удосконалення та розвиток» №3, 2025 р.

Практична значущість дослідження. Результати дослідження можуть використовуватись у практиці розробки та реалізації комунікаційних заходів та спільних проектів ОМС та правоохоронних органів. Результати можуть мати практичне значення при розробці стратегій взаємодії ОМС та органів правопорядку з метою визначення ефективних напрямів вирішення проблем комунікації.

Елементи наукової новизни полягають у спробі автора сформулювати та систематизувати напрями вдосконалення комунікації та взаємодії органів місцевого самоврядування та правоохоронних органів, в умовах нових викликів і загроз, пов'язаних з військовою агресією та цифровою трансформацією сучасних комунікацій в публічному управлінні.

Структура кваліфікаційної роботи. Структура роботи складається з трьох розділів. У першому розділі розглядаються теоретичні засади взаємодії ОМС і правоохоронних органів, зокрема комунікація як основа функціонування механізмів співпраці. Другий розділ містить аналіз сучасного стану механізмів взаємодії в Україні, включаючи інституційне забезпечення та роль інформаційних і освітніх технологій. У третьому розділі окреслено перспективні напрями удосконалення взаємодії, зокрема імплементацію зарубіжного досвіду та шляхи посилення безпеки освітнього середовища в умовах воєнного стану. Таким чином, дослідження сприятиме розробці ефективних механізмів комунікації між органами місцевого самоврядування та правоохоронними структурами, що забезпечить підвищення рівня правопорядку та громадської безпеки в Україні.

РОЗДІЛ 1.

ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ РОЗВИТКУ КОМУНІКАЦІЙНОЇ ВЗАЄМОДІЇ ІНСТИТУТІВ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ ТА СУСПІЛЬСТВА

Комунікація в системі сучасного публічного управління, орієнтованого на демократичні цінності, є фундаментом, що забезпечує реалізацію процесів обміну інформацією, координацію дій і взаємодію між суб'єктами управління (органами влади, громадянами, бізнесом, громадськими організаціями, безпековим сектором тощо). Вона виконує важливі пов'язані з інформаційним забезпеченням, координуванням дій, виконує роль регулятора та встановлює зворотній зв'язок між владою і суспільством, в цілому комунікація, це «Формування уявлень про політику та вплив на політичні переконання своїх громадян з давніх часів було важливим завданням влади, що досягалося шляхом створення необхідних образів у свідомості людей за допомогою вербальних та невербальних засобів передачі інформації» [1].

Так, інформаційна функція полягає у передачі, зберіганні та обробці даних для прийняття управлінських рішень, що забезпечать прозорість влади та ефективність взаємодії між державою, громадянами та іншими суб'єктами. Сюди входить, також передача інформації про нові та змінені нормативно-правові акти, розпорядження, звіти, про напрями та інструменти використання електронного документообігу для оперативного обміну даними, створення умов для безперешкодного доступу громадян до офіційних даних через відкриті реєстри, вебсайти органів влади, публікація законодавчих ініціатив, рішень місцевих рад, бюджету громад, розвиток можливостей використання соціальних мереж, порталів електронного врядування тощо.

Вкрай важливим, в процесі комунікації, є аналітичне забезпечення управлінських рішень, що передбачає збір та аналіз соціально-економічних показників, для прогнозування розвитку громад, використання Big Data, для оцінки ефективності державних програм, моніторинг суспільної думки шляхом опитування та проведення соціологічних досліджень. Джерелами для

отримання інформації можуть виступати електронні петиції, громадські консультації, звернення громадян, також велике значення має звітування державних органів перед суспільством, щодо виконання програм та аналізу публічних відгуків на політичні та адміністративні рішення. Основний інструментарій для реалізації інформаційної функції, включає офіційні джерела, а саме, вебсайти міністерств, місцевих рад, державних установ, правоохоронних органів, цифрові платформи Дія, Взаємодія, Прозорро, відкритий бюджет, дані мас-медіа, прес-релізи, брифінги, офіційні виступи та соціальні мережі, такі як Facebook, Telegram, YouTube тощо [2].

Разом з тим, існує ряд проблем та викликів, що стоять перед органами публічної влади, пов'язаних з реалізацією інформаційної функції, це інформаційна закритість, обмежений доступ громадян до певних державних даних, наявність фейкових новин та дезінформації, яка несе загрозу інформаційній безпеці суспільства, недостатня цифрова грамотність серед населення та посадовців. Тому, потрібен пошук нових шляхів та інструментів вдосконалення інформаційної функції, через розширення мережі відкритих даних та онлайн-сервісів для громадян, автоматизації та цифровізації документообігу між державними органами та зміцнення систем інформаційної безпеки. В цілому, саме інформаційна функція комунікації стала основою прозорості, ефективності та підзвітності публічного управління. Вона забезпечує доступ громадян до інформації, сприяє прийняттю обґрунтованих рішень та підсилює демократичні процеси в суспільстві [3].

Наступною важливою функцією комунікації в публічному управлінні є координаційна, яка полягає в узгодженні дій між державними органами, місцевим самоврядуванням, громадськими організаціями, бізнесом і громадянами. Вона спрямована на налагодження ефективної взаємодії між різними суб'єктами управління для досягнення спільних цілей. Основні завдання координаційної функції полягають у забезпеченні єдності управлінських рішень, синхронізації діяльності різних рівнів влади

(центральної, регіональної, місцевої), формуванні єдиної політики розвитку та впровадженні стратегічного планування.

За допомогою даної функції відбувається оптимізація взаємодії між суб'єктами управління та узгодження міжвідомчої комунікації для усунення дублювання повноважень. Завдяки їй встановлюються чіткі регламенти взаємодії між органами влади та правоохоронними структурами, бізнесом, громадськими ініціативами, створюються спеціальні координаційні ради, міжвідомчі комісії, робочі групи. Підвищенню оперативності реагування, при реалізації координаційної функції сприяє використання сучасних цифрових технологій для швидкої передачі інформації, впровадження кризових комунікацій (антикризові штаби, екстрені оповіщення), розвиток механізмів оперативного управління під час надзвичайних ситуацій військових дій, техногенних катастроф. В цілому, координаційна функція комунікації забезпечує узгодженість у прийнятті рішень та підвищує ефективність публічного управління, інтегрує дії усіх учасників управлінського процесу і сприяє швидкому реагуванню на суспільні виклики [4].

Комунікація виконує регуляторну роль у взаємодії ОМС та суспільством шляхом встановлення норм, правил і стандартів, це забезпечує стабільне функціонування системи публічного управління, регулює відносини між державою, бізнесом, громадськістю, органами правопорядку. Основними завданнями регуляторної функції комунікації є розробка, ухвалення та оновлення законів, підзаконних актів, постанов і розпоряджень, встановлення правових норм для органів державної влади, місцевого самоврядування, громадян та бізнесу, запровадження стандартів діяльності державних службовців та відповідальності за порушення норм.

Ці дії передбачають контроль за дотриманням законодавства, проведення моніторингу виконання нормативно-правових актів та державних програм та оцінку відповідності діяльності органів влади, підприємств та громадян встановленим правилам. В сфері забезпечення правопорядку та громадської безпеки через комунікацію визначаються механізми взаємодії правоохоронних

органів та органів місцевого самоврядування, запроваджуються програми профілактики правопорушень та правозахисної діяльності, впроваджуються заходи щодо боротьби з корупцією, контролю за діяльністю державних структур.

Реалізація регуляторної функції комунікації відбувається за допомогою правових та адміністративних механізмів, так правові базуються на конституційних нормах, підзаконних актах, указах, постановах та інших регуляторних документах органів влади. Адміністративні механізми передбачають державний контроль за виконанням нормативно-правових актів, шляхом інспектування, аудиту, ревізій, визначають необхідність отримати ліцензію, сертифікат та дозвіл для ведення бізнесу, передбачають контроль за процедурою відкриття та функціонування громадських організацій, вони пов'язані з санкціями за порушення законодавчих норм у вигляді штрафів, дисциплінарної відповідальності, судових механізмів. Ефективній реалізації регуляторної функції заважають застаріла нормативно-правова база, низька адаптованість до сучасних реалій, наявність корупційних ризиків, можливостей для зловживань під час регулювання, бюрократичні перепони, складність процедур і надмірне регулювання та недостатня прозорість комунікації – обмежений доступ громадян до процесів прийняття рішень [5].

В умовах сучасних викликів, в системі публічного адміністрування, необхідно реалізувати функцію зворотного зв'язку при оцінці ефективності реалізованих комунікаційних політик та стратегій. Отже, функція зворотного зв'язку в комунікації у публічному управлінні відіграє ключову роль у взаємодії між державними органами, місцевим самоврядуванням, правоохоронною системою та громадянами. Вона забезпечує оцінку ефективності ухвалених рішень, коригування політики відповідно до потреб суспільства та підвищення довіри до влади.

Зворотний зв'язок дозволяє державним структурам отримувати інформацію про реакцію громадян на політику, соціальні ініціативи та адміністративні послуги, а також вчасно виявляти проблеми й реагувати на них.

У зв'язку з чим, основними завданнями функції зворотного зв'язку є посилення об'єктивності оцінки ефективності прийняття управлінських рішень через системний аналіз громадської думки щодо дій влади, виявлення недоліків у реалізації державної політики, удосконалення механізмів управління на основі отриманих відгуків тощо.

Пріоритетними інструментами реалізації функції зворотного зв'язку, це постійні громадські слухання, консультації, круглі столи, прийом громадян представниками влади, розгляд звернень громадян до органів влади у письмовій або електронній формі. Суттєвою допомогою в організації зворотнього зв'язку стало застосування цифрових механізмів комунікації, електронних петицій, платформ для взаємодії влади з громадянами, систем електронного голосування та опитування, соціальних мереж та офіційних сайтів органів влади, центрів обробки звернень громадян, гарячих ліній.

Для результативності цієї функції потрібна більша відкритість влади, подолання небажання чиновників реагувати на критику та пропозиції, подолання формального підходу до зворотнього зв'язку, ліквідація низького рівня цифрової грамотності у частини населення, що ускладнює використання електронних механізмів. Функція зворотного зв'язку у публічному управлінні забезпечує діалог між владою та громадянами, дозволяє коригувати управлінські рішення відповідно до суспільних потреб і підвищує ефективність державної політики. Реалізація цієї функції через сучасні цифрові технології, громадську участь і прозорість управління сприяє розвитку демократії та формуванню підзвітної влади. Таким чином, використання механізмів взаємодії в публічному управлінні та їх комунікативна складова є основою ефективності системи публічного управління, розвитку міжурядових програм, посилення партнерства між центральними та місцевими органами влади через адміністративні комунікаційні канали, бізнесом [6].

Основні теорії, що висвітлюють питання комунікації та взаємодії органів місцевого самоврядування і правоохоронних органів базуються на концепції місцевого розвитку основною ідеєю якої є посилення самостійності рівнів

владних повноважень, включаючи громадську безпеку. Відомими представниками теорії були Шарль-Луї де Монтеск'є, який, в праці *«Про дух законів»* (1748), представив ідею розподілу влади та автономії місцевого управління, Алексіс де Токвіль, що відобразив роль місцевого самоврядування у демократичних суспільствах, Макс Вебер, який критикував бюрократичний підхід до управління та місцевого адміністрування. Теорія муніципального управління та партнерства, яка робить акцент на ефективності місцевого самоврядування, через посилення партнерства з іншими державними інститутами, включаючи правоохоронні органи. Представниками цієї теорії є Роберт Патнем, що підкреслював важливість горизонтальних зв'язків між місцевими органами влади та іншими інституціями, Еліно́р Остро́м, який вважав, що самоврядні організації можуть ефективно управляти спільними ресурсами, включаючи громадську безпеку та Дуглас Норт, що визначав важливу роль інституційної співпраці у забезпеченні стабільності суспільства [42-46].

Також, актуальною є сучасна теорія безпеки та правоохоронної діяльності, основною ідеєю якої є формування системи безпеки громади, через взаємодію правоохоронних органів, місцевої влади та громадян, її представляють Герман Гольдштейн, що розробив концепцію поліцейської діяльності, орієнтованої на вирішення проблем громади. Суттєво розвинули цю теорію Джеймс Вілсон та Джордж Келлінг, які винайшли теорію розбитих вікон, яка пояснює взаємозв'язок між місцевим управлінням, поліцією та рівнем злочинності та Роберт Сампсон, який писав про спільну відповідальність громади та влади за безпеку.

В умовах посилення партисипації в прийнятті рішень, зростає значення теорії громадської участі у правоохоронній діяльності, основною ідеєю якої є створення ефективного управління безпекою при максимальній участі громади. Представниками цього напрямку були Джон Роулз, який сформував принципи справедливості у розподілі ресурсів, включаючи безпеку та Девід Байом, що розробив концепцію громадянської поліції як форми співпраці поліції та

громади. Різні наукові підходи підтверджують важливість співпраці ОМС та правоохоронних органів для забезпечення безпеки громади. Отже, комунікація і взаємодія між місцевою владою та органами правопорядку базується на концепціях місцевого самоврядування, інституційного партнерства та громадської участі у правопорядку.

1.2. Основні форми та інструменти взаємодії ОМС і правоохоронних органів

Можливості посилення комунікації та взаємодії між інститутами публічного управління та правоохоронними органами пов'язані з розширенням використання інформаційних та комунікаційних технологій, що створює нові умови для діалогу між усіма стейкхолдерами територіальних громад. Суб'єкти влади та органи правопорядку спільними зусиллями мають впливати та здійснювати контроль за діяльністю різних каналів комунікації, ЗМІ, для формування у громадськості демократичних цінностей, їх захисту та спрямованні на реалізацію доленосних інтересів суспільства. Основні форми та інструменти взаємодії органів місцевого самоврядування (ОМС) і правоохоронних органів можна поділити на кілька категорій залежно від рівня та мети співпраці [47].

Перш за все, це інституційні форми взаємодії, що закріплюються на законодавчому рівні або через рішення місцевих рад. Важливу роль в цьому питанні відіграють Координаційні ради та робочі групи ОМС, які спільно з представниками правоохоронних органів, займаються питаннями безпеки громади, протидії злочинності та профілактикою правопорушень. Прикладами можуть бути Координаційні ради з питань правопорядку при міській раді, муніципальні варти та громадські формування, участь ОМС у створенні та фінансуванні муніципальної варти, яка співпрацює з поліцією для забезпечення громадського порядку, меморандуми та угоди про співпрацю, документальне

закріплення партнерства між ОМС та правоохоронцями, що передбачає обмін інформацією, спільні заходи тощо.

Щодо інструментів такої взаємодії, то вони використовуються для реалізації конкретних заходів у рамках співпраці, через обмін інформацією, так ОМС можуть передавати правоохоронним органам дані про проблемні райони, потенційні ризики, звернення громадян, розробляти аналітичні звіти про рівень злочинності у певних мікрорайонах. Важливу роль відіграють спільні профілактичні заходи, проведення спільних рейдів, перевірок, кампаній щодо запобігання злочинності (наприклад, боротьба з наркоторгівлею, протидія домашньому насильству), прикладом може бути Програма «Безпечне місто» із встановленням відеонагляду. Останніми роками пріоритетними стали освітні та інформаційні кампанії, проведення лекцій, тренінгів, зустрічей із жителями щодо правових питань, правил безпеки, прав та обов'язків громадян, навчальні заходи для школярів та студентів про безпеку в місті та посилення безпекового середовища [47].

Також, в умовах посилення фінансової спроможності громад, органи місцевого самоврядування можуть здійснювати фінансову підтримку, вони можуть виділяти кошти на підтримку правоохоронних ініціатив: закупівлю техніки, облаштування пунктів поліції, встановлення камер відеоспостереження, закупівлю транспортних засобів, автомобілів для патрульної поліції за кошти місцевого бюджету. В цих діях потрібно систематично здійснювати громадський контроль за участю мешканців, організовувати громадські слухання та інструменти контролю за звітністю правоохоронних органів, регулярно інформувати громади про стан правопорядку, заслуховувати звіти поліції та обговорювати нагальні проблеми. Спільно вони можуть підтримувати ініціативи активістів та громадських організацій, залучати ГО для контролю за діяльністю правоохоронців, сприяння їхній роботі, проведення незалежних розслідувань. Ефективна взаємодія ОМС і правоохоронних органів сприяє підвищенню рівня безпеки, довіри громадян та прозорості діяльності поліції. Найбільш успішні моделі взаємодії передбачають

залучення громадян, використання цифрових технологій та систематичну координацію між усіма сторонами.

Поліція, орієнтована на громаду стала важливим стратегічним доповненням до традиційних методів роботи поліції. Традиційний стиль роботи поліції ставить на перше місце правоохоронний підхід, при якому ефективність швидкого реагування розглядається як ключовий засіб для вирішення проблем боротьби зі злочинністю. Традиційному стилю роботи поліції сприяє бюрократизація поліції і такий підхід, виявився недостатнім для вирішення проблем в сучасних суспільствах. Отже, необхідна зміна філософії поліцейської діяльності від підходу, заснованого виключно на забезпеченні правопорядку, до підходу, який зосереджується на профілактиці, партнерстві та вирішенні проблем. Поліція сама по собі не має ресурсів для боротьби з основними причинами соціального занепаду та злочинності [47].

Тому вона потребує підтримки з боку інших державних органів і, зокрема, ОМС та громадянського суспільства. З одного боку, громадська підтримка необхідна для отримання інформації, необхідної для запобігання та розкриття злочинів, з іншого боку, через громадський контроль громадськість має можливість зробити свій внесок у боротьбу зі злочинністю, безпосередньо впливати на поліпшення соціального середовища. Поліція може слугувати каталізатором для розширення прав і можливостей людей, хоча способи реалізації угоди про співробітництво можуть відрізнятися в різних контекстах відповідно до місцевих умов. Але принципи партнерства залишаються незмінними:

1. Доступність, підзвітність та транспарентність всього поліцейського відомства для всіх верств населення та владних структур, реагування на їхні потреби, проблеми та запити;

2. Прихильність до запобігання злочинності та проактивному вирішенню проблем з метою усунення першопричин їх виникнення, з метою довгострокового вирішення;

3. Активна участь усіх верств населення та інших державних органів у вирішенні проблем, пов'язаних зі злочинністю на основі рівності та недискримінації.

Коли вся поліцейська організація, всі органи управління та громади, яким вона служить, активно співпрацюють у вирішенні проблем, тоді кожен офіцер і співробітник поліції вважає себе поліцейським офіцером громади, і вони сприймають зміну загальних цілей і завдань, які стоять перед громадою як особисті. Цими цілями, як і раніше, є підтримання громадського спокою, законності та правопорядку; захист основних прав і свобод людини і громадянина, зокрема, їхнього життя, запобігання та виявлення злочинів, надання допомоги та послуг населенню з метою зменшення страху, фізичного та соціального неблагополуччя, занепаду громадського порядку та порядку.

Поліцейсько-громадське партнерство між поліцією та громадськістю забезпечує стратегію для досягнення цих цілей більш ефективно та результативно шляхом використання та посилення сильних сторін громади. Досягнення спільного розуміння поняття «співпраця поліції та громадськості» є складним завданням, крім того, в деяких регіонах навіть сам термін «співпраця з громадою» є предметом суперечок, а термін «місцева політика» є дискусійним.

Питання щодо ступеню залучення громади та необхідності запровадження нових завдань поліції, організаційних структур та стилів управління - фактично запровадження нової поліцейської культури, для якої потрібна нова концептуальна та програмна чіткість [47].

ВИСНОВКИ ДО РОЗДІЛУ 1

Отже, процес взаємодії між інститутами публічного управління, безпековими структурами та суспільством є невід'ємною умовою побудови ефективного і демократичного врядування. Його покращення забезпечує

прозорість, підзвітність, ефективність прийняття рішень і формування довіри громадян до влади і органів правопорядку. Аналіз основних наукових підходів до комунікаційної взаємодії вказує на важливість використання концепцій інформаційного менеджменту, теорії мережевого управління та принципів відкритого врядування. Ці підходи визначають механізми та інструменти налагодження ефективного діалогу між владою та громадськістю.

Ми прийшли до висновки, що у сучасному публічному управлінні виділяють декілька моделей комунікаційної взаємодії: вертикальну (ієрархічну), горизонтальну (мережеву), інтерактивну (двосторонню), які потрібно враховувати при комунікації з правоохоронною системою. Ефективність кожної моделі залежить від рівня цифровізації, доступності інформаційних ресурсів і готовності суспільства до діалогу з владою. Розвиток інформаційно-комунікаційних технологій (ІКТ), зокрема електронного урядування, відкритих даних, соціальних медіа, онлайн-платформ для громадської участі, значно покращує якість комунікації між державними інституціями та громадянами. Впровадження цифрових технологій підсилює зворотний зв'язок і сприяє оперативному реагуванню на суспільні запити.

Попри значний прогрес, комунікація між владою та правоохоронними органами стикається з низкою проблем, зокрема інформаційною асиметрією, недовірою до державних інституцій, низьким рівнем цифрової грамотності, а також ризиками інформаційних маніпуляцій. Подальший розвиток комунікаційної взаємодії потребує впровадження комплексних стратегій, спрямованих на підвищення відкритості публічного управління, цифрової трансформації комунікаційних процесів, зміцнення механізмів громадської участі та формування культури довіри між державними інститутами та громадянами.

РОЗДІЛ 2.

АНАЛІЗ СУЧАСНОГО СТАНУ МЕХАНІЗМІВ ВЗАЄМОДІЇ ОМС ТА ПРАВООХОРОННИХ ОРГАНІВ В УКРАЇНІ

2.1. Інституційне забезпечення комунікації та взаємодії ОМС та правоохоронних органів

В сучасних умовах взаємодія органів місцевого самоврядування (ОМС) та правоохоронних органів в Україні є важливим елементом забезпечення громадського порядку, безпеки та ефективного управління на місцевому рівні. Стан цих механізмів характеризується як досягненнями, так і певними викликами, що потребують уваги та вдосконалення. Основою для взаємодії між ОМС та правоохоронними органами є низка законодавчих актів України. Зокрема, Закон України «Про місцеве самоврядування в Україні» визначає повноваження виконавчих органів місцевого самоврядування щодо забезпечення громадського порядку та співпраці з правоохоронними структурами. Однак, дослідники відзначають необхідність удосконалення чинного законодавства для більш ефективної реалізації партнерських відносин між поліцією та ОМС у сфері забезпечення правопорядку [48].

В Україні співпраця між ОМС та правоохоронними органами реалізується через різні форми, зокрема через розробку спільних програм та проєктів, які впроваджуються місцевими владами для профілактики правопорушень та фінансуються з місцевих бюджетів. Також, постійно відбувається обмін інформацією, даними щодо криміногенної ситуації, аналізуються статистичні показники та проводиться спільне планування заходів реагування при широкому залученні громадськості до охорони правопорядку через створення громадських формувань та рад при правоохоронних органах.

Незважаючи на позитивні зрушення, існують певні проблеми у взаємодії ОМС та правоохоронних органів, перш за все, це нечіткість розподілу повноважень, отже існує потреба в більш чіткому визначенні ролей та

відповідальності кожної зі сторін у забезпеченні громадського порядку, обмеженість ресурсів, так деякі місцеві громади стикаються з браком фінансових та людських ресурсів для реалізації спільних безпекових ініціатив і є ряд комунікаційних бар'єрів, викликаних недостатньою координацією та неефективним обміном інформації між ОМС та правоохоронними органами, що призводить до нерезультативності спільних дій.

Для покращення взаємодії між ОМС та правоохоронними органами потрібно удосконалити законодавчу базу, прийняти нові нормативні акти, які б чітко регламентували механізми співпраці та розподіл повноважень. Також, потрібна організація спільних тренінгів та навчальних програм для працівників ОМС та правоохоронних органів, активне включення місцевих жителів у процеси забезпечення безпеки через громадські ради та формування. впровадження електронних систем обміну інформацією та моніторингу правопорядку. Узагальнюючи можна сказати, що ефективна взаємодія між органами місцевого самоврядування та правоохоронними органами є запорукою безпеки та розвитку місцевих громад.

В цілому, інституційне забезпечення взаємодії органів місцевого самоврядування (ОМС) та правоохоронних органів в Україні базується на нормативно-правових актах, структурних механізмах та організаційних інструментах, що регулюють співпрацю між цими суб'єктами у сфері забезпечення правопорядку та громадської безпеки. Основні законодавчі акти включають Конституцію України (ст. 140-146), цими статтями визначено повноваження місцевого самоврядування, включаючи відповідальність за громадський порядок, Закон України «Про місцеве самоврядування в Україні», він закріплює повноваження органів місцевого самоврядування у сфері безпеки та правопорядку, Закон України «Про Національну поліцію», який визначає напрями співпраці між поліцією та місцевими громадами, зокрема через програми «Поліція громади» [47-48].

Прийняття Закону України «Про участь громадян в охороні громадського порядку і державного кордону» дало можливість створити громадські

формування для охорони правопорядку, крім того, Кодекс України про адміністративні правопорушення регламентує відповідальність посадових осіб ОМС та правоохоронців за порушення норм правопорядку. Також, є ряд підзаконних актів та угод, якими регламентується взаємодія правоохоронної системи і ОМС, це Постанови Кабінету Міністрів щодо створення спільних програм між ОМС і правоохоронними органами, місцеві програми профілактики злочинності та безпеки, що затверджуються органами місцевого самоврядування, меморандуми про співпрацю між громадами та підрозділами Національної поліції, СБУ, прокуратури та ДСНС [49].

До організаційних інститутів та механізмів взаємодії належать ряд інституцій, що забезпечують співпрацю ОМС та правоохоронних органів. На національному рівні, це Міністерство внутрішніх справ України (МВС), яким здійснюється стратегічне керівництво правоохоронною діяльністю, координується взаємодія з місцевими громадами. Центральну роль відіграє Національна поліція України, що безпосередньо реалізує програми співпраці з громадами через територіальні відділи. Значну роль відіграє Державна служба з надзвичайних ситуацій (ДСНС), вона взаємодіє з ОМС щодо питань безпеки та реагування на надзвичайні ситуації, Офіс Генерального прокурора, який координує діяльність прокуратур на місцях, здійснює нагляд за дотриманням законодавства.

На регіональному рівні, це обласні та районні адміністрації, ними затверджуються регіональні безпекові програми та координуються дії місцевих правоохоронних структур, також ряд функцій закріплені за обласними управліннями поліції та прокуратури, що реалізують правозахисні дії, взаємодіють з місцевими громадами через спеціальні відділи та департаменти та регіональними підрозділами ДСНС, які співпрацюють із громадами у сфері цивільного захисту та реагування на загрози. На місцевому рівні діють виконавчі комітети місцевих рад, вони здійснюють контроль за безпекою та правопорядком на території громад, працюють дільничні офіцери поліції, які є ключовими комунікаторами між населенням та правоохоронними структурами,

впроваджують програму «Поліція громади», а також інші громадські формування з охорони правопорядку, добровільні організації, що допомагають поліції патрулювати територію громади [9].

Ефективність комунікації і взаємодії між ОМС і правоохоронними органами базується на дотриманні принципів законності, він полягає в тому, що діяльність обох сторін має відповідати чинному законодавству, субсидіарності, коли ОМС може брати на себе частину функцій у сфері забезпечення безпеки в межах своїх повноважень, взаємної відповідальності, що передбачає відповідальність обох сторін за якість та ефективність співпраці, прозорості та відкритості для забезпечення інформування громади про заходи у сфері публічної безпеки та боротьби з корупцією. Провідними формами та механізмами взаємодії є:

1. Спільне планування заходів із забезпечення безпеки:
 - розробка програм профілактики злочинності;
 - планування заходів у сфері цивільного захисту.
2. Інформаційна взаємодія:
 - обмін оперативною інформацією щодо криміногенної ситуації;
 - надання статистичних даних та аналітики щодо правопорушень.
3. Спільне фінансування програм безпеки:
 - ОМС можуть фінансувати програми безпеки та громадського порядку (наприклад, створення муніципальної варті).
4. Участь громадськості:
 - створення громадських формувань із охорони порядку;
 - проведення консультацій з громадою щодо проблем правопорядку.
5. Освітні та профілактичні заходи:
 - програми підвищення правової обізнаності населення;
 - проведення спільних тренінгів для працівників ОМС та правоохоронців [10].

У багатьох містах України створюються координаційні ради з питань безпеки та правопорядку, до складу яких входять представники ОМС, поліції,

прокуратури та громадськості. Ці ради регулярно проводять спільні наради для обговорення актуальних проблем та розробки спільних заходів. Так, у місті Харкові функціонує координаційна рада з питань громадської безпеки, яка проводить регулярні засідання за участю представників місцевої влади та правоохоронних органів. ОМС створюють муніципальні варти або підтримують громадські формування з охорони правопорядку, які діють у тісній співпраці з поліцією. Це дозволяє оперативно реагувати на правопорушення та забезпечувати порядок на місцевому рівні, у Луцьку діє комунальне підприємство «Муніципальна варта», яке співпрацює з Національною поліцією у питаннях забезпечення громадського порядку та контролю за дотриманням правил благоустрою [14].

Проводяться спільні профілактичні заходи та розробляються спільні програми органами місцевого самоврядування та правоохоронними органами, спрямовані на профілактику правопорушень, підвищення рівня безпеки та інформування населення, так Львів впровадив програму «Безпечне місто», яка передбачає встановлення систем відеоспостереження, освітлення небезпечних ділянок та проведення інформаційних кампаній серед населення. Також, важливим інструментом взаємодії є фінансова підтримка правоохоронних органів місцевою владою, вони надають матеріально-технічну підтримку місцевим підрозділам поліції, забезпечуючи їх необхідним обладнанням та ресурсами для ефективної роботи, практично у всіх громадах України міські ради виділяють кошти на придбання службових автомобілів для патрульної поліції, що дозволяє покращити оперативність реагування на виклики. Основна спрямованість комунікації і взаємодії це максимальне залучення громадськості до процесу забезпечення правопорядку через громадські слухання, обговорення та участь у формуванні місцевих програм безпеки за участю представників поліції та мешканців, де обговорюються питання безпеки та правопорядку в різних громадах, така тісна співпраця між органами місцевого самоврядування та правоохоронними органами забезпечує безпеку та комфорту громадян в українських містах.

У Житомирській області реалізовано низку ініціатив, що демонструють ефективну співпрацю між органами місцевого самоврядування та правоохоронними органами. У 2022 році декілька громад Житомирської області долучилися до проєкту USAID «ГОВЕРЛА», метою якого є підтримка реформи децентралізації, зміцнення спроможності місцевих влад та активізація залучення громадян на всіх рівнях. У рамках цього проєкту громади отримують комплексну підтримку для покращення інституційної спроможності, вдосконалення управлінських практик та місцевого економічного розвитку, що сприяло більш тісній співпраці між ОМС та правоохоронними органами у забезпеченні громадського порядку та безпеки [50].

Громади Житомирщини активно укладають угоди про міжмуніципальне співробітництво, що дозволяє об'єднувати ресурси для вирішення спільних проблем, зокрема у сфері безпеки та правопорядку, що сприяє ефективнішій взаємодії між ОМС та правоохоронними органами. Такі спільні дії дозволяють координувати зусилля та обмінюватися інформацією для забезпечення громадського порядку. Також, організовано інформаційні кампанії, тренінги та семінари, спрямовані на підвищення обізнаності населення щодо правопорядку та безпеки, це зміцнює довіру між громадянами та правоохоронними органами, а також підвищує ефективність спільних дій у забезпеченні правопорядку.

2.2. Сучасні інформаційні та освітні технології комунікації інститутів публічного управління та органів правопорядку

Впровадження сучасних інформаційних та освітніх технологій комунікації інститутів публічного управління та органів правопорядку в Україні відбувається за кількома ключовими напрямками. Один з основних, це цифровізація та інформаційні технології, який реалізується через створений Єдиний веб-портал органів виконавчої влади (та його регіональні підрозділи), що забезпечує відкритість та доступ до публічної інформації. Також, важливим

напрямом посилення взаємодії влади та правоохоронних органів є формування систем електронного документообігу (СЕД, «Мегаполіс», «АСКОД», «ДокПро»), які використовуються для автоматизації управлінських процесів. Широко застосовуються портали електронних послуг, такі як «Дія», які інтегрують безпекові структури та владу в єдину систему взаємодії, бази даних та інформаційно-аналітичні системи (наприклад, «СОТА», «ЄДР» тощо), що сприяють ефективному моніторингу та прийняттю рішень [15].

Перспективним стратегічним напрямом активізації комунікації і взаємодії правоохоронної системи з ОМС в Україні є розвиток освітніх технологій у сфері публічного управління та правопорядку, підвищення кваліфікації держслужбовців через навчальні платформи (наприклад, платформа Prometheus, Центр підвищення кваліфікації при НАДС), курси дистанційного навчання для правоохоронців через систему МВС (Поліцейська академія, електронні тренінги з безпеки та права), міжнародні онлайн-програми (за підтримки ОБСЄ, ЄС) для розвитку компетенцій держслужбовців та силовиків, посилення безпеки освітнього середовища. Щодо останнього, то в 2024 році вийшла Постанова Кабінету Міністрів України «Про реалізацію експериментального проекту щодо посилення безпеки освітнього середовища в закладах середньої освіти в умовах правового режиму воєнного стану», що значно посилило взаємодію ОМС з Національною поліцією в сфері безпеки і правової освіти школярів [33].

Поява цієї Постанови, пов'язана з Розпорядженням Кабміну «Про схвалення Концепції безпеки закладів освіти» від 7 квітня 2023 року № 301-р, що визначила недостатню організацію порядку охорони освітніх закладів. Концепцією визначалось, що потрібно широко залучити органи поліції для охорони шкіл і впровадження освітніх ініціатив для учнів, вчителів, адміністрації в сфері публічної безпеки у зв'язку з військовою агресією росії проти України. Концепцією визначено негативні фактори, які посилюють небезпеки, це недостатні фонди та споруди для захисту школярів, низька відповідність об'єктів щодо вимог, недостатня місткість та кількість

евакуаційних виходів, відсутність постачання води, тепла, світла, інтернету, меддопомоги, інклюзивних споруд, які захищають освітній процес. Нажаль, зустрічаються факти недотримання законодавчих вимог з пожежної та техногенної безпеки освітніми закладами, не створено відповідних умов перебування для здобувачів та науково-педагогічного персоналу, неефективна організація пропускних режимів, відеоспостереження, транспортних засобів, недостатня обізнаність школярів і освітян про відповідальність за збереження безпечного середовища. В громадах, учасники освітнього процесу, не вивчають правила безпечної поведінки тому обізнаність дітей низька, щодо поведінки при виникненні надзвичайних ситуацій. Багато працівників освітніх установ не мають навичок надання медичної допомоги, психологічної підтримки дітей [32-41].

Мета Концепції створити рівні, належні і безпечні умови при наданні освітніх послуг, покращити організацію управління безпекою освіти в умовах воєнного стану. Для цього потрібно створити безпечну інфраструктуру у закладах освіти, системи, які попереджують та протидіють небезпекам, сформувати компетентності безпеки, організувати безпечні підвезення учнів до освітніх закладів. Важливо облаштувати існуючі та будувати нові захисні споруди цивільного захисту, враховуючи законодавчі вимоги в терміни 2023-2025 років, забезпечити охорону освітніх закладів та залучити поліцію охорони, встановити комплекси тривожної сигналізації, встановити стаціонарні металодетектори, облаштувати необхідні огорожі та здійснити інші інфраструктурні заходи.

Виконавцем заходів визначено Національну поліцію та обласні адміністрації, важливим завданням яких є сформувати компетентності безпеки в усіх освітян, організувати системне навчання в умовах воєнного стану, переглянути та актуалізувати освітні програми з безпеки життєдіяльності та запровадити в освітні процеси програми, спрямовані на формування безпекового середовища. У відповідності до Концепції, Нацполіція в 2024 році, розробила Положення «Про Управління організації служби освітньої безпеки

Національної поліції України», ним регулюються питання організації служби освітньої безпеки Нацполіцією. Отже, Управління організації служби освітньої безпеки Національної поліції України (УОСОБ), це самостійний структурний підрозділ, що діє на основі Конституції України та визначається нормативно-правовими актами Міністерства внутрішніх справ, що дотримується принципів верховенства права, законності, прозорості та відкритості, при взаємодії з населенням.

В умовах воєнного стану Україна активно впроваджує інформаційні та освітні технології для підвищення ефективності системи публічного управління та органів правопорядку. Подальші виклики включають необхідність кібербезпеки, адаптації технологій до реальних потреб громадян та подолання цифрового розриву. ОМС (органи місцевого самоврядування) та органи правопорядку в Україні взаємодіють через різні інформаційні та освітні технології через Платформи для навчання та підвищення кваліфікації Prometheus, курси з електронного врядування, комунікації ОМС та поліції. Центром підвищення кваліфікації при НАДС розроблено програми для держслужбовців та муніципалітетів щодо співпраці з правоохоронцями, проводяться спільні тренінги та навчальні програми [41].

Проводяться навчальні курси в Академії патрульної поліції України, курси для місцевих службовців щодо реагування на надзвичайні ситуації та комунікації з поліцією, реалізується Проєкт «Поліцейський офіцер громади» та навчання правоохоронців для роботи в громадах (реалізовано за підтримки Канади та США). Також, суттєву роль відіграють вебінари щодо взаємодії поліції та місцевої влади, які організовуються спільно з міжнародними організаціями (ОБСЄ, Програма USAID «Демократичне врядування у Східній Україні»), Zoom-конференції з питань безпеки громади – регулярні наради між поліцією та ОМС для координації заходів безпеки. Цифровізація допомагає покращити координацію, підвищити рівень безпеки та залучити громадян до співпраці з владою та поліцією [40].

В освітніх програмах важливо враховувати, що йдеться про зміни культури, особливо зміни фундаментальні, як перехід від культури «влади над» до «влади разом», або від культури секретності до культури відкритості та прозорості. Організаційна культура повинна бути відображена у баченні, місії та цінностях поліцейської організації. Етичні цінності відіграють важливу роль у формуванні культури, однак, культура, що використовується, дуже часто розходиться з «підтримуваною культурою», саме тут важливим є лідерство. Люди можуть діяти непослідовно, не усвідомлюючи протиріч та суперечностей між теорією, яку вони сповідують, і теорією, яку вони застосовують (тобто, різницю між тим, як, на їхню думку, вони діють, і тим, як вони вважають, що діють, і як вони діють насправді [42]).

В органах правопорядку мають бути сформовані лідерські команди, що відстоюватимуть та житимуть за визначеними цінностями організації, вони мають, також відповідним чином винагороджувати поведінку персоналу. У поліції може існувати домінуюча культура з субкультури в різних відділах або підрозділах, про це важливо пам'ятати, впроваджуючи нову корпоративну культуру. Не кожен відділ чи підрозділ повірить у ці принципи або вважатимуть їх необхідними для успішної поліцейської діяльності, виконання поліцейських обов'язків, тому освіта є важливим аспектом культурних змін.

Отже, існують різні аспекти культури, які заслуговують на дослідження, що сприятиме організаційним змінам в роботі поліції, це культура влади (наприклад, хто має владу в організації і як вона реалізується), рольова культура (а саме, який вплив має роль, яку виконує людина), культура завдань (а саме, як виконуються завдання) і культура особисті (наприклад, які типи поведінки є прийнятними чи неприйнятними). Всі ці аспекти культури формують те, як реалізуються культурні цінності, що можуть збільшити владу та вплив управлінських команд, якщо персонал ідентифікує себе з організацією, приймає її правила і норми, засвоюють її цінності, вірять у те, що вони є правильною людиною для цієї організації.

Перехід від моделі примусу до сервісної моделі потребує серйозних інвестицій, він вимагає підтримки влади і її розуміння, що робота поліції пов'язана з людьми та громадами задля покращення якості життя для кожного. Щоб зробити цей перехід успішним, система безпекової освіти має бути орієнтована на розробку програм, які показують в чому зміни, чому ці зміни важливі для поліцейської діяльності. Більше того, як потрібно жити з цими змінами кожного дня, вони повинні розвинути в собі готовність і рішучість до змін [43].

Одним з найбільш визнаних способів досягнення реалізації концепції змін для керівників - це донесення до підлеглих їх необхідність, залучити кожного поліцейського в організації до управління змінами, шукаючи зворотний зв'язок та ідеї щодо того, як ці зміни можуть бути найкраще досягнуті на місцях, у громаді. Поліцейські керівники повинні моделювати нову поведінку та способи роботи, вони повинні звертати увагу на зміни і зосереджуватися на них щодня. Потрібно підкріплювати зміни за допомогою формальних механізмів, включаючи винагороду для персоналу (формальну чи неформальну), наприклад, подяку за хорошу роботу, преміальні виплати за успішну реалізацію проекту тощо. Освітні програми мають розвивати таланти та навички, прищеплювати почуття контролю, сприяти активному прагненню до вдосконалення та змін. З цією метою, в навчальному процесі, потрібно застосовувати рольове моделювання нової філософії поведінки, умов, як «нереалістичні цілі» реалізувати цивільними особами.

ВИСНОВКИ ДО РОЗДІЛУ 2

Аналіз сучасного стану механізмів взаємодії органів місцевого самоврядування та правоохоронних органів в Україні засвідчує наявність як позитивних тенденцій, так і проблем, що потребують вирішення. Серед позитивних аспектів варто відзначити налагодження механізмів координації

між ОМС і правоохоронними органами, зокрема через спільні програми, робочі групи, освіту, профілактичні заходи та інтеграцію в місцеві програми безпеки. Позитивно можна оцінити посилення ролі громадськості у забезпеченні правопорядку через створення громадських формувань та впровадження сучасних технологій контролю, так впроваджена на рівні територіальних громад програм «Безпечне місто», сприяє розвитку системи відеоспостереження та оперативного реагування на правопорушення, дає можливість посилити безпеку освітніх установ, впроваджувати в них освітні програми нацполіцією для покращення публічної безпеки.

Разом з тим, існує низка проблемних аспектів, це недостатнє фінансування місцевих програм безпеки, що обмежує можливості реалізації ефективних ініціатив та технічного забезпечення правоохоронних структур, відсутність чітко регламентованих процедур взаємодії між ОМС та правоохоронними органами, що ускладнює ефективне реагування на правопорушення, обмеженість кадрового потенціалу та недостатня підготовка представників місцевої влади в питаннях безпеки та правопорядку. З огляду на зазначене, необхідно вдосконалювати механізми взаємодії шляхом підвищення кваліфікації посадових осіб ОМС у сфері безпеки, створення стабільних каналів комунікації з правоохоронцями та забезпечення належного фінансування програм безпеки, розвивати освітні програми. Запровадження такого комплексного підходу дозволить підвищити рівень правопорядку в територіальних громадах та сприятиме ефективному виконанню завдань, як місцевими органами влади, так і правоохоронними структурами.

РОЗДІЛ 3.

НАПРЯМИ УДОСКОНАЛЕННЯ КОМУНІКАЦІЙНОЇ ВЗАЄМОДІЇ ОМС ТА ПРАВООХОРОННИХ ОРГАНІВ

3.1. Імплементация зарубіжного досвіду побудови комунікаційних стратегій у процесі взаємодії ОМС та правоохоронних органів

Комунікаційна стратегія органів місцевого самоврядування та правоохоронної системи, як показує досвід європейських країн, передбачає необхідні організаційні зміни та ресурси (кадрові, матеріальні та фінансові) для її впровадження на всіх рівнях. Щоб відобразити важливість взаємодії, стратегія має включати зміни в організаційній структурі поліції, вона повинна бути забезпечена належними ресурсами та інтегрована у вищу ланку організації, будучи під керівництвом члена вищого керівництва, який відстоює інтереси сприяння співпраці. Цей керівник повинен мати постійний доступ до керівника організації, а також повинен бути впевненим у тому, що він користується підтримкою, там, де це можливо, а на найвищому рівні має бути розроблена національна Угода про співробітництво у розробці та впровадженні стратегії.

Для того, щоб підтримувати прихильність інститутів громадянського суспільства, керівники повинні, також розуміти операційні вимоги та початкові витрати процесу впровадження, включаючи графік, контрольні показники та визначальні критерії для подальшого оцінювання процесу. Ці критерії повинні бути конкретними, вимірюваними, досяжними, релевантними та відстежуваними. Зовнішній наглядовий орган може бути корисним ресурсом для моніторингу виконання узгоджених цілей, а також для звітування цих висновків партнерським установам (як, наприклад, модель наглядової комісії, запроваджена в Північній Ірландії) [43].

Що стосується оцінки, то стратегія повинна, також включати положення про документацію та ведення записів, щоб надати оцінювачам необхідну

довідкову інформацію, оскільки уряди або поліція можуть не бажати оприлюднювати звіти про оцінку (особливо якщо вони стосуються тактично або оперативно чутливих питань, або демонструють невдачі, а не успіхи), то важливо приймати рішення пов'язані з публікацією на етапі планування та попросити всі зацікавлені сторони взяти на себе зобов'язання щодо цього рішення.

Наголос слід робити на найбільш ефективному використанні наявних ресурсів, а не на наданні нового обладнання для підтримки розбудови потенціалу, багато поліцейських служб мають законні потреби в інфраструктурному забезпеченні. Не існує єдиної стратегії про співробітництво, стратегія, яка буде прийнята, залежатиме від конкретної динаміки, що існує в конкретній країні, регіоні, області, районі, мікрорайоні чи громаді. Таким чином, розробка стратегії, що враховує конкретний контекст має спиратися на сильне

лідерство. Також має існувати чіткий процес розуміння місцевої динаміки (як внутрішньої, так і зовнішньої) та прийняття обґрунтованих рішень, реалізація концепції співпраці з громадою вимагає прийняття багатьох рішень щодо того, як буде функціонувати поліцейська організація в майбутньому [44].

Зарубіжний досвід показує, що керівники поліції повинні провести ретельний аналіз, перш ніж приймати будь-які рішення, для цього існує низка інструментів, які можуть допомогти в цьому, але пріоритетними є SWOT-аналіз і цикл розробки стратегії. Ці два інструменти широко використовуються в поліції та в інших секторах, хоча обидва інструменти досить прості у використанні, вони, тим не менш призводять до ефективних і глибоких результатів. Стратегічний цикл це основа структури для розробки, впровадження та оцінки стратегії, в якому розробка стратегії розглядається як інтерактивний процес (на противагу статичному документу). Кожна стратегія – це робота в процесі, яка може бути адаптована у світлі мінливої динаміки

всередині та поза межами організації. Цикл розробки стратегії складається з чотирьох етапів:

1. Визначення сенсу, тобто спроба виробити спільне розуміння неоднозначної ситуації;
2. Зробити вибір, отже вибирати, що робити, чого не робити, а від чого відмовитись;
3. Зробити так, щоб це сталося, переконатися, що люди виконують свої обіцянки та зобов'язання;
4. Вносити корективи, для порівняння початкових припущень з досвідом, отже дослідити прогалини та внести корективи в процесі роботи [45].

Побудова стратегій про партнерство має будуватись на розширенні участі громад, як способі досягнення підвищеної безпеки, соціального порядку та зниження рівня злочинності. Це досягається шляхом проведення консультацій з громадою з метою залучення поліції до вирішення проблем громади на ранніх стадіях, що може зміцнити легітимність поліції та допомогти покращити її послуги, що надаються населенню. Це представляє собою зміну традиційних підходів до роботи поліції, які в першу чергу зосереджені на забезпеченні правопорядку та швидкому реагуванні як засобі боротьби зі злочинністю. Має бути підхід, орієнтований на громаду, що означає зміну моделі «поліцейської служби» в сторону мислення про поліцію, як партнера владних структур у співпраці з громадами, на протиположність поліцейської діяльності, як здійснення «влади над» громадами.

Управління змінами у багатьох поліцейських організаціях європейських країн це перехід до організаційної культури охорони правопорядку з використанням влади до охорони правопорядку за згодою. Керівники повинні усвідомлювати необхідність культурних змін та ініціювати їх, моделюючи відповідний шлях, вони не повинні очікувати, що поліція і персонал зміняться, якщо вони самі не готові до змін. Персонал, також повинні бачити переваги та цінність впровадження партнерських відносин, а керівники, також повинні бути готові передати певні повноваження офіцерам на місцях. Бути поліцейським

лідером означає більше, ніж просто керувати людьми, ефективні лідери відіграють вирішальну роль в успіху організації, вони повинні надихати, заохочувати, мотивувати, наставляти і виявляти довіру.

Робота лідера полягає в тому, щоб визначити існуючі сильні сторони, описати найкраще можливе майбутнє, планувати зміни, а потім втілювати цей план в життя, втілити бачення, місію та цінності у стратегічні та операційні та оперативні плани і керувати їх реалізацією. Кожна дія, яку здійснює поліцейський, залишає по собі спадщину, це дуже важливий момент, тому що спадщина поліцейської організації – це те, що визначає її репутацію. Публічні дії поліцейських; внутрішня їх культура передбачають відвертість і чесність у вирішенні проблем, де поліція та громадськість працюють разом у співпраці задля побудови кращого майбутнього.

У суспільствах, де немає традиції публічних громадських зібрань (наприклад, де сім'ї або клани є домінуючою структурою соціального контролю та обміну, між групами громади), неформальні канали можуть бути єдиним способом залучити певні групи до спільного вирішення проблем. Для вирішення конфліктів між кланами, поліція також може виступати в ролі посередника або фасилітатора у співпраці з традиційними та неформальними механізмами вирішення конфліктів. Поліція повинна, однак, уникати співпраці з групами чи установами, які виступають проти прав людини, шкодять верховенству права. Визнаючи традиційні кланові структури, поліція повинна забезпечити, щоб вони були здатні сприяти створенню можливостей для демократичної участі осіб, які займають підлеглі позиції в кланових структурах. Це може включати роботу з жінками, які займають підлегле становище в кланових структурах, та розширення їх прав і можливостей жінок, які в деяких культурах часто виключені з активної участі та яким через це може бракувати впевненості та навичок [46].

Окрім підтримання контактів з окремими особами, поліція в європейських країнах сприяє створенню можливостей або форумів, де вони могли б обмінюватися думками з громадою з питань, що становлять взаємний

інтерес. Такі форуми включають громадські консультативні ради, спільні семінари поліції та громад, громадські збори або дні відкритих дверей поліції. Виявити широкий спектр поглядів та охопити якомога більшої кількості членів громади.

Часто потрібні особливі зусилля для того, щоб залучення жінок та молоді до цих процесів, а також етнічних груп, релігійних організацій, мовних та інших груп меншин. На громадських форумах обговорюються дії поліції, включати обмін особистим досвідом співробітників поліції та представників громадськості, що, в свою чергу, може розширити можливості всіх верств населення до активної участі у вирішенні питань, пов'язаних з їх безпекою.

На таких зустрічах пропонуються можливості для членів громади висловити думку про свої проблеми та пріоритети, а також про те, що вони думають про охорону їх громад, де потрібні знадобитися поліцейські патрулі тощо. Громади беруть широку участь у цьому процесі прийняття рішень, за винятком випадків, коли закон прямо надає такі повноваження лише поліції. Ключові гравці в громаді залучені до створення громадських рад, а також до мобілізації різних груп у громадян. Координатори проектів контролюють, щоб усі сегменти громади були дійсно враховані і були почуті, а також про те, щоб групи з низьким рівнем громадської активності не були проігноровані [45].

Бувають випадки, коли поліція повинна робити щось, що не схвалюється громадою, або вона повинна працювати з іншою швидкістю, ніж бажає громада. Наприклад, громада може вимагати проведення обшуку в певному житловому комплексі через звинувачення в тому, що мешканці продають наркотики. Поліція, однак, може спочатку вирішити провести операцію зі спостереженням або іншими заходами в цьому районі, що може зайняти більше часу, ніж громада вважає за потрібне. Якщо, між громадою та поліцією встановлено довіру, такі питання можна ефективно обговорювати. Сприяння співпраці може також мобілізувати громаду до активної участі у заходах із запобігання злочинності та розвитку почуття спільної відповідальності за зміцнення громадської безпеки.

Мешканці європейських громад, намагаються зробити свій внесок у публічну безпеку різними способами, ініціюючи заходи з посилення неформального громадського контролю, створюючи групи сусідської варти, розробляючи програм «офіцерів з охорони громадського порядку», які дозволяють цивільним особам у формі допомагати поліцейським у неекстрених випадках, вжиття заходів самозахисту та використання медіації для врегулювання місцевих конфліктів. Громадські форуми, такі як громадські дорадчі ради, є найбільш структурованим типом інституцій для двостороннього діалогу та активної участі громади у вирішенні проблем.

Для того, щоб мати можливість охопити проблеми громад та надавати найбільшу кількість ресурсів для вирішення цих проблем, громадські форуми репрезентовані для всіх громадян та установ, які проживають та працюють на території. Також, існує багато потенційних можливосте для членів громадських форумів та місцевих адміністративних органів, соціальних, медичних та екологічних служб, освітніх закладів, в системі охорони здоров'я та навколишнього середовища, інших організацій. Громадські форуми є відкритими для будь-якого члена громади, який зацікавлений у їх діяльності, їх склад може бути дуже неоднорідним, а учасники мають дуже різні звичаї та рівні досвіду [46].

З цієї причини форуми організовані та проводяться за чіткими процедурами, що включають кодифіковані в спеціальні правила для самого форуму, відповідність національним стратегіям та законодавству. Це важливо для прийняття прозорих рішень і належного управління потенційними розбіжностями та інтересами, що розходяться. При створенні громадського форуму, в країнах Європи, важливо забезпечити, щоб поліція залишалася автономною як організація, але в той же час реагувала на місцеві вимоги.

Поліцейські можуть стикатися з суперечливими вимогами з боку своїх командирів і громад, в яких вони працюють, більше того, деякі вимоги громади можуть бути нереалістичними, неможливими для виконання або навіть суперечити стандартам прав людини або закону. Таким чином, роль поліції на

таких форумах є складною, їй потрібно знайти потрібного волонтера, що може бути складно, особливо в гетерогенних районах. У деяких країнах обрані представники громади (наприклад, мери) беруть на себе організацію громадських форумів, обрання представники громади.

Наявність обраних представників у цій ролі може мати два позитивних ефекти, з одного боку, вони користуються демократичною легітимністю, а з іншого, як державні службовці, вони можуть бути зобов'язані відповідно до адміністративної політики і директивами присвячувати частину своєї роботи таким головуванням. Щоб уникнути враження, що поліція є домінуючою стороною в громадському форумі, роль голови не повинна виконуватися представником поліції. Однак може бути важко, принаймні на початковому етапі, знайти бажаючих та кваліфікованих членів громади для виконання цієї ролі. У таких випадках співробітники поліції можуть очолювати або бути співголовами таких форумів під час перехідного періоду.

Голова повинен володіти навичками організації зустрічей, об'єднання людей, досягнення консенсусу та спонукати до дій, чим більш неоднорідний склад громадського форуму, тим складніше очолювати його. Перспективи та вимоги можуть конфліктувати і конкурувати між собою та один з одним, а розбіжності в інтересах можуть існувати не тільки між громадами, але й всередині громад або між окремими людьми. Групи, які більш активні можуть мати більший успіх у використанні форумів у власних цілях, заможніші частини громади можуть не погоджуватися з великими обсягами ресурсів, що витрачаються на бідніші райони. За таких обставин голові потрібно вміти уникати простих рішень більшості над меншістю, або рішень, які виконуються в інтересах однієї частини громади за рахунок іншої [42].

Якщо, таке трапляється, менш активні групи можуть відступити і звинуватити поліцію в дискримінації або в тому, що вона має надто тісні стосунки з іншими частинами громади. Щоб уникнути такого розвитку подій, має бути чітке усвідомлення спільних обов'язків, слід шукати компроміси та поважати права всіх осіб відповідно до принципів демократичної поліцейської

діяльності. Оскільки поліція може не завжди погоджуватися з пріоритетами встановленими громадою, щодо діяльності поліції, спільний обмін думками та потребами як поліції, так і громадськості, є важливим і спільний обмін думками, тільки так можна досягти взаєморозуміння та створити основу для компромісу та взаємної підтримки.

Публічні зустрічі мають на меті забезпечення підзвітності поліції, прозорості її діяльності, дають можливість зосередитися на вирішенні проблем, коли представники громадськості ретельно вивчають проблеми та спільно діють для їх вирішення. В громадах існує багато питань, що стосуються всіх аспектів якості життя, які можна обговорити, включаючи безпеку освітніх установ, дорожнього руху, занепокоєння щодо рівня злочинності, насильницької поведінки, охорони здоров'я та навколишнього середовища, обізнаність про наркотики, проблеми забруднення або стихійних лих, обслуговування комунальних послуг, а також специфічні питання діяльності поліції та поведінки поліцейських. Такі форуми також є місцем, де поліція може поділитися інформацією про те, як громадськість може допомогти поліції.

3.2. Шляхи підтримки поліцейсько-громадського партнерства в територіальних громадах

В попередніх розділах ми визначили, що покращення комунікації та взаємодії органів місцевого самоврядування та правоохоронних органів вимагає суттєвого підвищення рівня інформаційного обміну, запровадження єдиних цифрових платформ для оперативного обміну інформацією між ОМС та правоохоронними органами, використання сучасних ІТ-рішень (наприклад, систем відеоспостереження, геоінформаційних систем) для забезпечення громадського порядку, розробку інструментів спільного планування та координації дій. Регулярне проведення координаційних зустрічей для

обговорення питань громадської безпеки. Для цього потрібно створити спільні робочі групи для розробки та реалізації безпекових програм на місцевому рівні.

Програми освіти передбачають підвищення рівня правової обізнаності громади, проведення спільних інформаційних кампаній щодо правопорушень, адміністративної та кримінальної відповідальності та організації навчальних заходів для громадян, спрямованих на підвищення правової культури.

Найважливішим залишається завдання залучення громади до процесу забезпечення правопорядку, створення муніципальних варт (громадських формувань з охорони порядку) та розвиток механізмів громадського контролю за діяльністю правоохоронних органів. Такі дії мають поєднуватись зі спрощенням адміністративних процедур, автоматизацією процесів отримання довідок, ліцензій та дозволів у сфері правоохоронної діяльності та створенням єдиних центрів надання адміністративних послуг (ЦНАП) для вирішення питань, що стосуються безпеки громади. Не менш важливим напрямом є підвищення ефективності спільного використання ресурсів та фінансування спільних програм з покращення матеріально-технічного забезпечення правоохоронних органів [43].

В умовах посилення воєнної агресії потрібно розвивати і впроваджувати дієві механізми антикризового реагування, впроваджувати чіткі алгоритми дій у надзвичайних ситуаціях (війна, теракти, масові заворушення, природні катаклізми). З цією метою потрібно провести спільні навчання та тренування для відпрацювання дій у критичних ситуаціях, посилити міжнародне співробітництво. Впровадження передового досвіду інших країн у сфері комунікації між місцевою владою та правоохоронцями це важливий шлях вирішення цих проблем, для цього Україна має брати участь у міжнародних програмах із забезпечення громадської безпеки. Реалізація цих напрямів сприятиме покращенню взаємодії між ОМС та правоохоронними органами, підвищенню рівня безпеки у громадах і зміцненню довіри громадян до влади.

Застосування міждисциплінарного підходу до вирішення питань публічної безпеки може забезпечити глибше розуміння обставин, що лежать в

основі проблеми, якщо певні обов'язки делегуються відповідним зацікавленим сторонам, замість того, щоб поліція завжди діяла наодинці. Усі партнери можуть співпрацювати з громадськістю, що широко варіюється в різних поліцейських організаціях. Деякі з них мають змогу залучати до роботи відданих справі офіцерів поліції громади на постійній основі та команди, в той час, як інші можуть мати ресурси лише для того, щоб делегувати обов'язки з питань взаємодії поліції з громадою існуючим підрозділам.

Керівники поліції повинні розглянути можливість створення та розгортання спеціальних підрозділів взаємодії поліції з громадою, підрозділів до складу яких входять дільничні офіцери поліції, які виконують конкретні обов'язки з охорони громадського порядку в громадах. Це рішення повинно ґрунтуватися на контексті та ресурсах на конкретній території, що підлягає охороні правопорядку. Дослідження свідчать, що співпраця поліції з населенням є більш ефективнішою, коли існує спеціальний підрозділ, відповідальний за охорону правопорядку в громаді чи районі. Спеціально призначені дільничні офіцери поліції, закріплені за конкретними територіями, можуть виступати каналом передачі інформації, постійним контактним пунктом для окремих осіб і громад, а також особами, відповідальними за реалізацію конкретних ініціатив в громаді.

Поліцейський офіцер громади, у країнах, де поліція зазвичай складається з однофункціональних спеціалізованих підрозділів, посада, що представляє спеціалізований підрозділ громадської поліції, який доповнює її структуру та є важливим способом реалізації комунікаційних стратегій. У рамках загальної реформи окремі структури можуть бути реорганізовані і інтегровані у всі блоки. Слід бути обережним, щоб не створювати і не поглиблювати розбіжності або старе суперництво всередині поліцейських органів, цього не буде, якщо поліцейські координуватимуть вимоги та пріоритети громади з різними тактичними вимогами інших підрозділів. Ідеальна поліцейська структура матиме ролі і обов'язки, інтегровані в кожен рівень, це стосується і

громадських офіцерів поліції, їх керівників, а також керівництво вищого рівня [43].

Спеціалізовані офіцери громадської поліції підтримують зв'язок безпосередньо з окремими особами та громадами в мікрорайоні та реалізують ініціативи для безпеки громад, безпечніших доріг, профілактики та протидії злочинності. Відповідальність несуть керівники першої лінії через нагляд за діяльністю офіцерів, вони також можуть підтримувати зв'язок із громадами, коли виникають проблеми, які не може вирішити самі офіцери громад. Лідери середньої ланки несуть загальну відповідальність за виконання плану, вони повинні керувати взаємодією на високому рівні із зовнішніми агентствами та спільнотами для вирішення більш широких проблем, які неможливо вирішити на місцях.

Також, спеціальна команда громадської поліції повинна включати членів з інших спеціалізованих підрозділів (наприклад, з торгівлі наркотиками, серйозні злочини або дорожня поліція), які наділені конкретними обов'язками, якщо вони не зосереджені на проектах, специфічних для їх підрозділу. Потім групи громадської поліції можуть бути розподілені по конкретних секторах, у свою чергу, ці сектори поділяються на менші області або підсектори з присутністю спеціального офіцера або офіцера громадської поліції, які несуть за це конкретну відповідальність.

Постійні або довгострокові завдання сприяють взаємному визнанню та спілкуванню з громадою, оскільки працівники поліції та члени громади матимуть можливість зустрічаються щодня. Таким чином, поліцейські можуть набути адекватного розуміння того, що є важливим для окремих осіб і груп всередині громади, і зможуть надати публічну інформацію про їх діяльність. Поліцейські дільниці можуть мати спеціальні контактні точки, що забезпечують дружню атмосферу, де громадяни почуватимуть себе вільно, зможуть висловлювати занепокоєння, робити запити та вживати скарги [44].

В ідеальному варіанті – поліцейські відділки в громадах повинні бути оснащені технологією, яка дозволяє спілкуватися по телефону або через

Інтернет з громадськістю, проведення презентацій для широкої аудиторії та вирішення проблеми. Так як, у багатьох випадках, є недостатнє фінансування для вирішення таких проблем, наголос повинен бути зроблений на найбільш ефективному використанні наявних ресурсів з метою покращення надання послуг.

Потрібно, в громадах, організовувати дні відкритих дверей поліції, з запрошенням влади та ЗМІ, інших відділків поліції, що може дати широкий резонанс, а громадськості створить можливість відчувати новий сервіс-орієнтований, доброзичливий, заснований на партнерстві з поліцейською діяльністю підхід, як допоміжний інструмент для підвищення обізнаності. Це дозволить легко зосередитись насамперед на діяльності зі зв'язків з громадськістю, нехтуючи таким чином такими аспектами, як зміна організаційних структур і покращення роботи поліції, завдання, які є значно важливішими.

Оскільки різні спільноти мають різні цінності, звичаї та інтереси, поліцейські, призначені для них, повинні бути достатньо гнучкими, щоб адаптувати підхід поліцейсько-громадського партнерства до специфічних умов мікрорайонів з якими вони працюють. Оскільки саме офіцери найкраще знайомий із спільнотою і її потребами, вони повинні мати автономію, щоб діяти на власний розсуд, коли встановлюється політика поліції в дію.

Отже, децентралізація прийняття рішень і управління ресурсами від керівництва середньої ланки до передової тісно пов'язана з трансформацією обов'язків поліцейських. Таким чином, у співпраці з громадянами, які проживають в цільовій області, і які бажають інвестувати в нову поліцію партнерства потрібно підвищити місцеву відповідальність владних структур за процес впровадження цих змін. У місцях, де місцеве населення висловлює невеликий інтерес, органам місцевого самоврядування потрібно ініціювати інформаційні кампанії для інформування про цілі і про те, як залучитися.

Там, де це можливо, ідеально мати кілька пілотних проектів, що охоплюють різні середовища спільноти, що мають різний ступінь реалізації

виклики. Це полегшить оцінку конкретних оперативних стратегій і тактик під різні умови. Ще один спосіб порівняння та оцінки оперативних комунікаційних стратегій та тактик полягає у виборі кількох пілотних ділянок із подібними характеристиками, для впровадження змін і використовувати інші спільноти як контроль. Потім організації можуть оцінити, чи впливає поліцейсько-громадське партнерство на запобігання та зменшення злочинності або вирішення проблем.

ВИСНОВКИ ДО РОЗДІЛУ 3

Удосконалення комунікаційної взаємодії між органами місцевого самоврядування (ОМС) та правоохоронними органами є ключовим завданням для забезпечення громадської безпеки та правопорядку. Основні напрями покращення взаємодії включають розвиток цифрових платформ для оперативного обміну інформацією між ОМС та правоохоронними органами, провадження навчальних програм та тренінгів для представників місцевої влади та правоохоронців щодо ефективних методів комунікації, розширення практики громадського контролю та залучення громадськості до безпекових ініціатив через консультації, круглі столи та спільні заходи.

Важливу роль відіграє інституалізація механізмів регулярного діалогу між представниками місцевої влади та правоохоронними органами для вирішення нагальних питань у сфері безпеки, забезпечення належного фінансування та технічного оснащення систем комунікації, зокрема інтеграції системи відеоспостереження та оперативного реагування. Реалізація цих заходів сприятиме підвищенню ефективності взаємодії між ОМС та правоохоронними органами, що, у свою чергу, позитивно вплине на рівень правопорядку та громадської безпеки в територіальних громадах.

ВИСНОВКИ

У процесі дослідження було розглянуто теоретичні та практичні аспекти взаємодії органів місцевого самоврядування (ОМС) і правоохоронних органів, а також визначено основні напрями удосконалення комунікаційних механізмів у цій сфері. Проведений аналіз дозволяє зробити такі основні висновки:

- теоретичні основи взаємодії ОМС та правоохоронних органів, різні підходи науковців показують, що ефективна взаємодія між ОМС і правоохоронними органами базується на системному підході до комунікації, що є ключовим елементом публічного управління.

- основними формами та інструментами такої взаємодії є спільні програми безпеки, меморандуми про співпрацю, консультативні ради, інтегровані інформаційні платформи, громадські слухання та спільні освітні ініціативи.

Аналіз сучасного стану механізмів взаємодії ОМС та правоохоронних органів в Україні, відображає, що інституційне забезпечення комунікації між ОМС та правоохоронними органами має певні недоліки, зокрема низький рівень координації, недостатнє нормативно-правове врегулювання та обмеженість ресурсного забезпечення.

Використання сучасних інформаційних та освітніх технологій у сфері публічного управління сприяє підвищенню ефективності взаємодії, однак існує потреба в їх широкомасштабному впровадженні та адаптації до місцевих умов.

Напрямами, що можуть дозволити вирішити ці проблеми є удосконалення комунікаційної взаємодії ОМС та правоохоронних органів.

Зарубіжний досвід свідчить про ефективність впровадження комунікаційних стратегій, заснованих на цифрових технологіях, громадському діалозі та поліційному менеджменті, орієнтованому на громаду та розвитку партнерських відносин між владою, правоохоронними органами та громадськістю.

Посилення поліцейсько-громадського партнерства в територіальних громадах можливе через розширення участі громадськості в процесі ухвалення рішень, створення спеціалізованих консультаційних органів, проведення спільних освітніх ініціатив та впровадження принципів community policing.

Таким чином, ефективна взаємодія між органами місцевого самоврядування та правоохоронними органами є запорукою забезпечення правопорядку, підвищення довіри громадян та покращення загальної безпекової ситуації в громадах. Важливим завданням є подальше вдосконалення механізмів комунікації, впровадження інноваційних технологій та залучення громадськості до процесу управління безпекою на місцевому рівні.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Архипова Є. О., Дмитренко Н. О. Ефективна комунікація між органами державної влади та громадськістю як умова розвитку демократичного суспільства. *Інвестиції: практика та досвід*. 2016. №1. С. 92–96.
2. Голобородько Т. В., Дубіна О. Д. Використання інформаційних технологій в публічному адмініструванні: досвід України та Європейські орієнтири. *Державне управління : удосконалення та розвиток* №6. 2018. URL: <http://www.dy.nauka.com.ua> (дата звернення 30.10.2024)
3. Дрешпак В. М. Комунікації в публічному управлінні : навч. посіб. Дніпро : ДРІДУ НАДУ, 2015. 168 с.
4. Запровадження комунікацій у суспільстві /За заг. ред. Н. К. Дніпренко, В.В. Різуна. Київ : ТОВ «Вістка». 2009. 56 с.
5. Збираник Ю. В. Перспективи розвитку комунікаційної політики у публічному управлінні. *Державне управління : удосконалення та розвиток* №3. 2018. URL: <http://www.dy.nauka.com.ua> (дата звернення: 29.08.2024)
6. Інституційне забезпечення державної комунікативної політики: досвід країн Європи : аналіт. доп. Київ : НІСД, 2014. 40 с.
7. Єршова Н. Г. Публічні комунікації у публічній політиці: визначення основних понять. *Державне управління: удосконалення та розвиток*. 2019. № 4. URL: <http://www.dy.nauka.com.ua/?op=1&z=1418> (дата звернення: 07.09.2024).
8. Кучабський А. Г., Бажинова О. А. Механізми комунікації влади та громадськості в умовах глобалізації. *Публічне управління: теорія та практика*. 2012. № 4 (12). С. 196–201.
9. Лашкіна М. Нові підходи до комунікації в публічному просторі державного управління. *Публічне управління: теорія та практика*. № 1 (13) 12013. URL : <http://kbuara.kharkov.ua/e-book/putp/2013-1/doc/1/02.pdf3>) / 2013. (дата звернення : 15.07.2024)

10. Литвинова Л. В., Збираник Ю. В. Теоретичні аспекти розвитку комунікації в органах публічної влади в Україні . *Державне управління: теорія та практика*. 2015. № 2. С. 4–11.
11. Макаренко Л. П. Політична комунікація як визначальна складова демократичної політичної системи. *Гілея: науковий вісник. Серія: Політичні науки*. 2014. Вип. 82. С. 425–430.
12. Обушна Н. Публічне управління як нова модель організації державного управління в Україні: теоретичний аспект. *Збірник наукових праць*. 2015. Вип. 44. С. 53–63.
13. Павлюк К. Взаємодія інститутів громадянського суспільства та органів державної влади: діалог через громадські ради. *Ефективність державного управління*. 2018. Вип.37. С. 235–241.
14. Порядок проведення консультацій із громадськістю з питань формування та реалізації державної політики : постанова КМУ від 07.05.2019.URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-2010-%D0%BF#Text> (дата звернення 17.11.2024)
15. Почепцов Г. Нові комунікативні можливості у сфері державного управління. URL: <http://osvita.mediasapiens.ua/material/8049> (дата звернення 21.09.2024)
16. Публічна політика: навч. посіб. / за заг. ред. С.О. Телешуна, д-ра політ. наук, проф. Київ: НАДУ, 2016. 340 с.
17. Романенко Є.О. Публічна комунікація як засіб транспарентності державного управління. *Збірник наукових праць Національної академії державного управління при Президенті України* / за заг. ред. Ю.В. Ковбасюка. Київ: НАДУ, 2014. Вип. 1. С. 15–26.
18. Рудовська С. І. Громадські ради нового формату: організаційно-правові зміни діяльності. *Державне управління: удосконалення та розвиток*. 2015. Вип. №9. URL: <http://www.dy.nayka.com.ua/?op=1&z=894> (дата звернення: 28.10.2024).

19. Спасібов Д. В. Інноваційні електронні сервіси надання адміністративних послуг. *Право та державне управління*. 2017. № 1 (26). С. 197–202.

20. Хлебнікова А. А. Комунікативний менеджмент як найважливіший компонент державного управління в умовах глобалізації: теоретико-методологічний контекст. *Державне будівництво*. 2013. № 1. URL: http://nbuv.gov.ua/jpdf/DeBu_2013_1_13.pdf (дата звернення : 12.06.2024)

21. Цифрова трансформація (цифровізація) регіонів України: аналіт. зап. // Національна академія державного управління при Президентові України. URL: <http://academy.gov.ua/pages/dop/198/files/4ba.pdf>. (дата звернення: 20.08.2024)

22. «Українська Гельсінська спілка URL :<https://www.helsinki.org.ua/blogs/internet-sajty-mistsevoji-vlady-yak-terytoriya-dostupnosti-shukajemo-vidpovid-v>. (дата звернення: 27.09.2024)

23. Ярова Г. Д. Генезис наукових поглядів на комунікації у публічному управлінні. *Інвестиції: практика та досвід*. 2021. № 11. С. 103–107.

24. About We the People: URL: <https://petitions.whitehouse.gov/about> (дата звернення: 10.10.2024).

25. Brabham, D.C. (2019), «Crowdsourcing as a Model for Problem Solv-ing: An Introduction and Cases, Convergence», *The International Journal of Re-search into New Media Technologies*, vol. 14(1), pp. 75–90.

26. Всесвітня декларація місцевого самоврядування. Місцеве та регіональне самоврядування України. 1994. Вип. 1/2 (6/7). С. 65–69.

27. Європейська Хартія місцевого самоврядування [Електронний ресурс] — Режим доступу : http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/994_036/print1444555437891658.

28. Резолюція Генеральної Асамблеї ООН «Підтримка системою Організації Об'єднаних Націй зусиль урядів з розвитку та зміцнення нових або відроджених демократій» від 13 грудня 2007 року No 62/7 [Електронний

ресурс]. – Режим доступу : <http://daccessdds-ny.un.org/doc/UNDOC/GEN/N07/464/21/PDF/N0746421.pdf?OpenElement>

29. . Europeans' Engagement in Participatory Democracy. Report [Flash Eurobarometer 373 – TNS Political & Social] / Conducted by TNS Political & Social at the request of the European Commission, Directorate General for Communication. – 2013. – 63 p.

30. Батанов О. В., Кравченко В. В., Приходько Х. В. Партисипативна демократія в системі місцевого самоврядування: проблеми законодавчого регулювання. Аспекти публічного управління 2014. № 10. С. 12–28.

31. Концепція реформування місцевого самоврядування та територіальної організації влади в Україні : Розпорядження Кабінету Міністрів України від 1.04.2014 р. № 333 [Електронний ресурс] – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/3332014%D1%80/print1434352933096883>.

32. Указ Президента України 25 травня 2020 року ВІД № 195/2020 «Про Національну стратегію розбудови безпечного і здорового освітнього середовища у новій українській школі» – <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/195/2020#Text>

33. Розпорядження КМУ від № 632-р від 05 липня 2024 року «Про затвердження плану заходів з реалізації Національної стратегії розбудови безпечного і здорового освітнього середовища у новій українській школі на 2024 рік» – <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/632-2024-%D1%80#Text>

34. Декларація про безпеку шкіл (Safe Schools Declaration) – https://protectingeducation.org/wpcontent/uploads/documents/documents_safe_schools_declaration_ukrainian.pdf Міжнародна Декларація про безпеку шкіл – <https://mon.gov.ua/ministerstvo-2/diyalnist/mizhnarodna-spivpratsya-2/deklaratsiya-pro-bezpeku-shki>

35. Розпорядження КМУ від 4 серпня 2021 р. № 898-р «Про затвердження плану заходів щодо реалізації Декларації про безпеку шкіл» (із змінами) – <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/898-2021-%D1%80#Text>

36. Розпорядження КМУ від 07 квітня 2023 року № 301-р «Про схвалення Концепції безпеки закладів освіти» – <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/301-2023-%D1%80#Text>

37. Наказ Міністерства охорони здоров'я України 25 вересня 2020 року № 2205 «Про затвердження Санітарного регламенту для закладів загальної середньої освіти» (із змінами) – <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1111-20#Text>

38. Наказ МОН Від 15.08.2016 № 974 «Про Затвердження Правил пожежної безпеки для навчальних закладів та установ системи освіти України» – <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1229-16#Text>

39. Наказ МОН від 26.12.2017 № 1669 «Про затвердження Положення про організацію роботи з охорони праці та безпеки життєдіяльності учасників освітнього процесу в установах і закладах освіти» – <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0100-18#Text>

40. Наказ МОН від № 135 від 10 лютого 2023 року «Деякі питання створення та функціонування класів безпеки у закладах освіти» – <https://mon.gov.ua/npa/deyaki-pitannya-stvorennnya-ta-funkcionuvannya-klasiv-bezpeki-u-zakladah-osviti>

41. Лист МОН від 05.06.2024 р № 1/9979-24 «Про підготовку закладів освіти до нового навчального року та проходження осінньо-зимового періоду 2024/25 року» <https://osvita.ua/doc/files/news/922/92289/6662c37d08d17142631265.pdf>

42. Putnem R. D. Bowling Alone / R. D. Putnem // Journal of Democracy [Text]. 2013. No 6. P. 67.

43. Coppedge M. Measuring Polyarchy / M. Coppedge, W. H. Reinicke // Studies in Comparative International Development [Text]. 2010. Vol. 25. No 1. P. 51

44. Fishkin J. S. Democratic Theory / J. S. Fishkin // International Encyclopedia of the Social & Behavioral Sciences [Text] / ed. N. J. Smelser, P. B. Baltes. Oxford : Elsevier, 2011. P. 448.

45. Munck G. L. Democratic Transitions / G. L. Munck // International Encyclopedia of the Social & Behavioral Sciences [Text] / ed. N. J. Smelser, P. B. Baltes. Oxford : Elsevier, 2012. P. 117. 88.

46. Madison J. Letter to an unknown correspondent / J. Madison // The Mind of the Founder: Sources of the Political Thought of James Madison [Text] / ed. M. Meyers. Indianapolis : BobbsMerrill, 2013. P. 530. 24

47. Закон України від 02.07.2015 № 580-VIII Про Національну поліцію

48. Закон України №280/97-ВР «Про місцеве самоврядування в Україні»

Закон України «Про участь громадян в охороні громадського порядку і державного кордону» Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2000, № 40, ст.338)

50. Сучасний Формат <https://www.sformat.org> > pr...